

coperta față - fișier separat

Copyright © ProPark, 2012

Autori: Ioana Bejan, Laura Istrate

Fotografii: ProPark

ProPark

Str. Lungă, nr.175, 500051, Braşov, ROMÂNIA

Tel./Fax: +40-368-462-564

Tel./Fax: +40-268-510-188

www.propark.ro

Realizat în cadrul proiectului

„Junior Ranger în Balta Mică a Brăilei” – Parteneriat durabil între Grupul Școlar de Prelucrare a Lemnului Constantin Brâncuși din Brăila și Administrația Parcului Natural Balta Mică a Brăilei, finanțat de Fundația pentru Parteneriat și MOL România.

Acest material aparține în exclusivitate autorului ghidului. Finanțatorii nu sunt responsabili pentru modul în care se folosesc informațiile cuprinse în acest material.

Mulțumim Erikăi Stanciu pentru îmbunătățiri și sugestii.

Corectură: Georgiana Andrei, Andra Croitoru, Laura Florescu

**Parteneriat durabil
între o instituție de învățământ
și administrația unei arii protejate**

- Ghid de bune practici -

ProPark

2012

Cuprins

Cuvânt introductiv	1
 I. Informații generale	
1. Ariile Protejate din România.....	4
2. Educația de Mediu în Școli și Licee	9
3. Voluntariatul și managementul voluntarilor	12
4. Parteneriatul	16
5. Conceptul de Junior Ranger – Cluburile Junior Ranger	17
 II. Sfaturi practice	20
1. Identificați Aria Protejată	21
2. Identificați școala/școlile potrivite	24
3. Identificați avantajele și potențialele beneficii	27
4. Identificați persoanele resursă	29
5. Analizați riscurile	31
6. Încheiați parteneriatul	33
7. Înființați Clubul	35
8. Elaborați planul de activități	40
9. Găsiți surse de finanțare	44
10. Motivați și Recompensați	46
11. Identificați posibilități de colaborare/ Schimburi de experiență.....	48
 III. Concluzii	50
Anexe	56

Cuvânt introductiv

Proiectul „Junior Ranger în Balta Mică a Brăilei” – Parteneriat durabil între Grupul Școlar de Prelucrare a Lemnului Constantin Brâncuși din Brăila și Administrația Parcului Natural Balta Mică a Brăilei a fost implementat în perioada mai – septembrie 2012. Inițiativa a avut ca scop educarea și creșterea implicării tinerilor din județul Brăila în gestionarea Parcului Natural Balta Mică a Brăilei și inițierea de activități educative de voluntariat ale elevilor în aria protejată.

Inițiativa proiectului a aparținut Grupului Școlar de Prelucrare a Lemnului Constantin Brâncuși, care a identificat nevoia unor acțiuni de educație de mediu pentru elevii liceului, în special pentru cei din clase cu specializări relevante (Protecția Mediului, Ecologie, etc).

Existența unor ore de practică în domeniul protecției mediului incluse în programa școlară, dar cu insuficiente materiale didactice,

a condus la ideea înființării unui club în cadrul căruia elevii să organizeze acțiuni în natură, cu forțe proprii, sub îndrumarea profesorilor. În mod natural, atenția s-a canalizat către cea mai importantă și cunoscută arie naturală protejată din zonă, Parcul Natural Balta Mică a Brăilei, ajungându-se în final la ideea unui Club Junior Ranger care să funcționeze în cadrul Liceului și în strânsă colaborare cu Administrația Parcului.

Pentru materializarea ideii, cadrele didactice din Liceu au apelat la ajutorul Fundației ProPark. Având experiență în elaborarea și implementarea de proiecte de educație în Arii Protejate, Fundația ProPark a conturat ideea de proiect și a identificat Programul de finanțare *Spații Verzi* al Fundației Pentru Parteneriat și Asociației MOL România. Programul are ca scop promovarea și popularizarea ariilor protejate din România pentru a ridica nivelul de acceptare a acestora în rândul comunităților locale prin intermediul implicării ONG -urilor¹ și școlilor, a comunităților locale precum și a custozilor/administratorilor de arii protejate.

Concordanța dintre obiectivul general al programului de finanțare și inițiativa Liceului Constantin Brâncuși a stat la baza elaborării proiectului și înființării Clubului Junior Ranger, cu ajutorul Fundației ProPark, care s-a implicat în mod direct atât în elaborarea cât și în implementarea proiectului.

Un astfel de proiect, realizat la nivel local, are în primul rând rezultate directe în zona în care este implementat, oferind în același timp și un exemplu de bună practică. Diseminarea rezultatului proiectului are ca scop promovarea proiectului dar în mod deosebit încurajarea replicării inițiativei în alte regiuni. Prezentul ghid a fost elaborat în scopul utilizării rezultatelor proiectului drept exemple de organizare a acțiunilor educative în situații când unitățile școlare au avantajul de a se afla în vecinătatea unei arii protejate. Prin diseminarea ghidului dorim să încurajăm alte entități, în principal organizații neguvernamentale, instituții de învățământ, administrații/custozii de Arii Protejate, să identifice oportunități de colaborare pe termen lung pentru acțiuni educative și să organizeze în mod eficient și atractiv acțiunile de educație în Arii Protejate urmând pașii sugerați în ghid.

Pentru a fi cât mai util, ușor de înțeles și de folosit, ghidul este structurat în două părți. Prima parte, „Informații generale”, conține explicații pentru toate noțiunile relevante din punct de vedere al educației în Arii Protejate și argumente pentru încurajarea parteneriatului, educației în școli dar și activităților practice de voluntariat.

¹ ONG – organizație neguvernamentală

Partea a II-a, „*Sfaturi practice*”, descrie prin exemple concrete din experiența prezentului proiect, pașii esențiali care trebuie urmați în realizarea/constituirea unui parteneriat durabil între o Școală și o Arie Protejată în vederea educării elevilor/tinerilor prin implicarea lor directă în acțiuni interesante și utile într-o arie protejată.

I. INFORMAȚII GENERALE

1. Ariile Protejate din România

“Ariile protejate sunt suprafețe deosebit de valoroase, desemnate prin legislație pentru a proteja specii rare și zonele în care trăiesc, peisaje și părți din natură nealterată de activități umane sau chiar și peisaje create prin interacțiunea de secole a omului cu natura, cum ar fi zonele cu păduri întrerupte de fânețe, pășuni și terenuri agricole, în care se regăsesc și localități care păstrează mai mult sau mai puțin arhitectura tradițională. În ariile protejate care include și localități și urme ale conviețuirii de secole cu natura, menținerea valorilor culturale și a tradițiilor este aproape la fel de importantă ca și menținerea valorilor naturale. Ariile protejate care se întind pe suprafețe mari sunt deosebit de importante și pentru menținerea serviciilor de mediu, cum ar fi formarea solului, purificarea apelor, protecție împotriva alunecărilor de teren, polenizare, etc).”

Specialiști² definesc aria protejată astfel: “Aria protejată este un spațiu geografic clar delimitat, recunoscut, desemnat și administrat în baza unor acte legale sau prin alte mijloace eficiente, cu scopul de a se realiza conservarea pe termen lung a naturii precum și a serviciilor de mediu și a valorilor culturale asociate.”

Există mai multe tipuri de arii protejate, declarate fie la nivel național (parcuri naționale, parcuri naturale, rezervații, monumente ale naturii, etc.), european (siturile Natura 2000) sau la nivel internațional (arii protejate de importanță internațională – siturile RAMSAR, Rezervații ale Biosferei etc).

În România, a existat o preocupare în direcția conservării naturii încă de la începutul secolului XX. Primul parc național, Parcul Național Retezat, a

fost înființat în anul 1935, fiind printre primele parcuri naționale din Europa. În prezent, există 28 de Parcuri Naționale și Naturale, peste 900 de rezervații și monumente ale naturii și aproximativ 400 de Situri Natura 2000, ocupând un procent de aproape 23% din suprafața țării.

Mai multe informații despre Ariile Protejate din România și corespondența lor cu sistemul de clasificare UICN², se găsesc în manualul „Ariile Protejate din România – Noțiuni introductive”, care poate fi descărcat aici: <http://www.propark.ro/ro/publicatii/ariile-protejate-din-romania-15.html>.

Toate ariile protejate sunt esențiale în conservarea patrimoniului natural și cultural întrucât includ cele mai reprezentative și semnificative zone din punct de vedere al biodiversității, al valorilor naturale și culturale asociate.

Dincolo de obiectivul principal de menținere și chiar de refacere a valorilor naturale și culturale amenințate de o dezvoltare economică accelerată și uneori chiar haotică, ariile protejate ar trebui să reprezinte zone model pentru o conviețuire armonioasă a omului cu natura.

În aceste zone printr-un management adecvat se poate demonstra că dezvoltarea nu înseamnă neapărat distrugerea naturii și ar trebui să se facă eforturi deosebite pentru a se găsi soluții viabile pentru o dezvoltare economică bazată pe utilizarea durabilă a resurselor naturale. Educația

² Uniunea Mondială pentru Conservarea Naturii (UICN), Ghid pentru utilizarea Categoriilor de management ale ariilor protejate

joacă un rol deosebit de important pentru atingerea acestui scop, fiind atât un obiectiv de management pentru multe dintre ariile protejate cât și un instrument pentru realizarea celorlalte obiective.

Ariile protejate sunt adevărate săli de clasă în aer liber în care oamenii pot fi educați cu privire la importanța naturii, necesitatea conservării și dezvoltării durabile.

Majoritatea parcurilor naționale și naturale, precum și o parte din rezervații și din siturile Natura 2000 au echipe de administrație în cadrul Regiei Naționale a Pădurilor-ROMSILVA. Alte arii protejate sunt gestionate de organizații neguvernamentale, consilii județene sau universități.

O echipă de administrare are în medie 6 angajați pe probleme administrative și tehnice (Director, Biolog, Specialist în Tehnologia Informației, Contabil, Șeful Pazei și Responsabil cu Comunitățile și Educația) și în medie 6 Rangeri responsabili cu activități în teren (pază, managementul turiștilor, inventariere și monitorizare etc.). În aceste echipe de administrație nu există un angajat care să se ocupe doar de educație, rămânând la alegerea fiecărei echipe să hotărască căruia dintre membri îi revine responsabilitatea de a organiza acțiuni educative. Custozii pot avea una sau mai multe persoane active în aria protejată, neexistând nici o obligație prin lege cu privire la numărul sau pregătirea profesională a acestora.

Administrațiile și custozii, cu excepția Administrației Rezervației Biosferei Delta Dunării, nu primesc ajutor financiar de la Stat, fiind obligate să finanțeze activitățile de management prin activitatea proprie și proiecte. Echipele de administrare și custozii ariilor protejate se lovesc de probleme complexe, iar măsurile necesare și atribuțiile zilnice sunt foarte diverse și de multe ori plurivalente: inventarierea și monitorizarea speciilor și a habitatelor, paza și oprirea activităților și exploatărilor ilegale a resurselor naturale, relația cu comunitățile, educația și managementul vizitatorilor.

Activitatea administrațiilor și custozilor este influențată în mod semnificativ de lipsa fondurilor, în special de lipsa sprijinului financiar de la

bugetul de stat, dar uneori și de capacitatea redusă a personalului. Aceasta din urmă este determinată de fluctuația de personal(din cauza salariilor reduse) și a posibilităților limitate de realizare a activităților importante de management.

În ciuda tuturor acestor lipsuri majore, administrațiile și custozii depun eforturi în special pentru a opri activitățile și investițiile ce pot dăuna semnificativ peisajului, speciilor, habitatelor sau oricăror altor valori pentru care au fost declarate ariile protejate. În plus ele desfășoară și numeroase activități educative.

Este important însă să nu se uite că în Ariile Protejate se regăsesc principalele valori naturale și culturale ale țării, ele reprezentând astfel o valoare națională care ar trebui să beneficieze de toată atenția factorilor de decizie și a societății. Iar dacă la nivel de factori de decizie implicarea și interesul sunt insuficiente, va rămâne la alegerea societății civile să decidă dacă stă deoparte și critică modul în care se gestionează aceste arii sau se implică, aducând idei și soluții și contribuind acolo unde are capacitatea și experiența necesară.

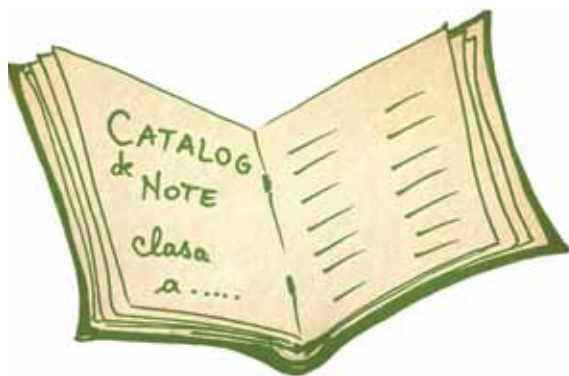
Urmând un fir logic, se ajunge la conceptul de voluntariat și la ideea că, fiecare persoană are puterea să schimbe lucrurile în bine, dar trebuie să se implice și să se alăture oamenilor cu aceeași viziune. Organizațiile neguvernamentale, Coalițiile pentru Natură și Mediu³, Cluburile Montane sau orice alte formă de organizare, sunt astfel de exemple, de oameni cu același scop care își unesc eforturile încercând să schimbe ceva. Considerăm că este foarte important ca ideea de implicare prin voluntariat ca formă de participare activă în managementul ariilor protejate să prindă rădăcini din ce în ce mai puternice. Astfel, instituțiile de învățământ pot reprezenta partenerii potriviți pentru promovarea voluntariatului combinat cu acțiuni de educație într-o arie protejată, iar un parteneriat pe termen lung cu administratorii unor arii protejate va duce la avantaje reciproce.

³ Sunt două coaliții de organizații neguvernamentale care sunt implicate în mod direct în acțiuni de lobby și proiecte legate de arii protejate:

Coaliția ONG Natura 2000 România, constituită în 2003, are 55 de membri, organizații neguvernamentale din domeniul protecției naturii. Printr-un parteneriat al organizațiilor neguvernamentale, ce oferă reprezentativitate și forță la nivel național, coaliția acționează în domeniile: arii protejate, conservarea biodiversității, implementarea rețelei Natura 2000 în România - <http://www.natura2000.ro/>

Coaliția de Mediu - dorește să contribuie la dezvoltarea durabilă a României și la implicarea societății civile, astfel ca până în 2020, sectorul de mediu să devină cel mai puternic sector neguvernamental din România - <http://www.coalitiademediu.ro/>

2. Educația de mediu în școli și licee

Obiectivele educației de mediu sunt menținerea și îmbunătățirea calității mediului. Educația de mediu înseamnă informarea și sporirea cunoștințelor elevilor despre mediul înconjurător. Elevii învață despre încălzirea globală, deșeuri solide și alte probleme ale mediului, despre ecologie, cum „funcționează” Pământul și despre urmările degradării mediului, devenind conștienți de rolul lor în crearea și prevenirea problemelor mediului.⁴

“Educația pentru mediu nu este doar o formă de educație, un instrument în rezolvarea problemelor de mediu sau în gestionarea resurselor naturale. Este un proces de o dimensiune esențială în recunoașterea valorilor mediului înconjurător și în definirea conceptelor privind mediul, având ca scop îmbunătățirea calității vieții.”

⁴ Adaptat din “Pământul e comoara noastră: Manual de educație ecologică,” scris de Jeanna Wersebe, Voluntar Corpul Păcii, România 2003 – 2005. <http://www.ecoweb.anpm.ro/page/3-Ce-inseamna-Educatie-Ecologica->

⁵ EDUCAȚIA ECOLOGICĂ, Raport de cercetare, Realizat pentru Societatea Carpatină Ardeleană Satu Mare, Aprilie 2010 http://eke.ro/document/Raport%20de%20cercetare_EDUCATIE%20ECOLOGICA.pdf

În România, Educația Ecologică nu este o disciplină distinctă în programa școlară, dar există câteva școli care au introdus-o ca materie opțională. Trebuie să recunoaștem că există un progres în apariția și evoluția programelor de educație ecologică în școli, dar acestea rămân la alegerea profesorilor care de multe ori colaborează cu ONG-uri (organizații ne-guvernamentale), agenții de mediu locale sau regionale, administrații ale ariilor naturale protejate din țară.

Presiunea exercitată asupra profesorilor de a avea activități extracurriculare a determinat o creștere masivă a numărului de asemenea proiecte cu elevii, dar de multe ori acestea pot avea un caracter formal, doar de a răspunde unor cerințe în vederea obținerii unui punctaj și se rezumă la activități de igienizare, fără a se explora în profunzime rolul educativ al acestora. Nu de puține ori elevii percep educația ecologică ca fiind strângerea de gunoaie, fără să aibă o înțelegere profundă a consecințelor poluării, a efectelor acesteia asupra mediului înconjurător și a calității vieții. În urma acestei abordări elevii nu mai sunt atrași să se implice în activități de voluntariat. Ideal ar fi ca activitățile efectuate cu elevii să se bazeze pe o analiză a nevoilor comunității, dar și a elevilor din perspectiva unor procese de învățare experiențială și de dezvoltare personală.

Există însă și inițiative, mai ales în arii protejate, prin care s-au preluat din practica internațională, concepte precum “educația în natură ” sau “educația prin implicare ” care pleacă de la ideea că tinerii și copiii vor asimila anumite informații despre mediu și vor fi sensibilizați mult mai ușor atunci când sunt în mijlocul naturii și/sau atunci când desfășoară activități care le fac plăcere. Copiii sunt mai deschiși spre programele educaționale dacă acestea se desfășoară într-un cadru relaxant, care diferă de cel din clasă și dacă sunt implicați cu toții în activitățile derulate.⁶

În aceste situații, educația de mediu implică participarea la activități de voluntariat, iar profesorii ar trebui să conceapă programe cât mai atractive prin care să stimuleze participarea elevilor la astfel de activități prin intermediul cărora să le prezinte beneficiile implicării în calitate de voluntari. Activitățile pot ajuta elevii să dobândească abilități de comunicare, organizare, leadership, lucru în echipă, care îi vor ajuta mai târziu în cariera profesională.

⁶ Paul A. Hac – *Educație Ecologică- Ghidul Educatorului de Mediu*, Arad 2010, pg.9

3. Voluntariatul și managementul voluntarilor

Legea Voluntariatului 195/2001 definește voluntariatul ca fiind:

“ *activitatea de interes public desfășurată din proprie inițiativă de orice persoană fizică, în folosul altora, fără a primi contraprestație materială.* ”

O definiție completă și bazată pe o îndelungată experiență este cea realizată de Provobis Centrul Național de Resurse pentru Voluntariat:

“ *Voluntariatul este activitatea/serviciul desfășurat din proprie inițiativă, prin care orice persoană fizică își oferă timpul, cunoștințele, talentele și energia în sprijinul altora fără a primi în schimb o recompensă de natură financiară, alta decât decontarea propriilor cheltuieli realizate în sprijinul proiectului în care este implicată.* ”⁷

În ultima vreme s-a vorbit destul de mult despre voluntariat în contextul în care anul 2011 a fost declarat *Anul European al Voluntariatului*. Este cunoscut faptul că tinerii sunt cei care percep cel mai bine ideea de voluntariat, conceptul fiind mai puțin preluat de către adulți, care sunt angrenați în activitatea profesională și în asigurarea traiului zilnic.

⁷ www.voluntariat.ro

De multe ori, tinerii iau contact cu voluntariatul prin intermediul școlii, a activităților extracurriculare care se desfășoară în ultima vreme în majoritatea școlilor din România. Exemple de astfel de activități sunt *“Let’s Do It Romania!”* și *“Săptămâna Altfel”*, proiecte care s-au desfășurat la nivel național și care s-au bucurat de o largă participare a elevilor.

Dacă *“Let’s Do It!”* este o mișcare internațională care are la bază ideea strângerii deșeurilor din zonele naturale într-o singură zi și a fost inițiată în România de ONG-uri, *“Săptămâna Altfel”* este propusă școlilor de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și este de inspirație europeană, vizând desfășurarea de activități non-formale. În cadrul acestei săptămâni elevii sunt implicați în activități diverse (vizite, concerte, excursii în arii protejate care pot fi combinate și cu alte activități de voluntariat în domeniul protecției mediului).

Genul de activități enumerate mai sus, aduc în atenție beneficiile pe care un tânăr le poate avea desfășurând activități de voluntariat. În cazul în care se dorește implicarea tinerilor în activități de voluntariat, programele trebuie pregătite cu atenție pentru a motiva elevii să participe și să își aducă contribuția în realizarea activităților propuse. Este recomandat ca în etapa de pregătire să se facă prezentări despre voluntariat cu exemple sugestive, să fie întrebați elevii dacă știu ce înseamnă să facă voluntariat, să li se arate imagini de la diverse activități cu voluntari și nu în ultimul rând să se evidențieze beneficiile pe care le obțin în urma acestei experiențe.

Așadar, de ce să fii voluntar?

- Pentru a învăța lucruri noi și a-ți forma deprinderi utile;
- Pentru a da înapoi o parte din ceea ce ai primit de la alții;
- Pentru a-ți face noi prieteni;
- Pentru a te simți util;
- Pentru a-i ajuta pe cei mai puțin norocoși;
- Pentru a realiza ceva;
- Pentru a înțelege problemele comunității în care trăiești;
- Pentru a schimba în bine comunitatea în care trăiești;
- Pentru a întâlni persoane importante din comunitate ;
- Pentru a-ți asuma o responsabilitate;

- Pentru a face parte dintr-o echipă;
- Pentru a te distra;
- Pentru a dobândi noi competențe (lucru în echipă, comunicare, negociere, leadership etc), în afara celor deprinse în școală;
- Pentru a aplica cunoștințele dobândite la ore și a te convinge de utilitatea lor.⁸

Implicarea tinerilor în activități de voluntariat poate reprezenta pentru educatori o ocazie de a afla lucruri noi despre potențialul elevilor și de a-i încuraja. Nu de puține ori, elevii care sunt considerați nepregătiți și/ sau dezinteresați în contextul rezultatelor școlare se dovedesc a avea alte abilități și competențe care nu pot fi descoperite în sistemul standard de învățământ. Voluntariatul se intersectează foarte mult cu procesul educației non-formale care îi ajută pe elevi să se descopere, să deprindă abilități de care nu erau conștienți. În acțiunile de voluntariat este foarte important să se comunice cu elevii într-un mod adecvat, să fie ascultați, să li se dea ocazia să fie inovativi, creativi și spontani. O atitudine încurajatoare, deschisă va duce la implicarea lor și poate să-i învețe să fie responsabili, iar acest proces de învățare este mai eficient uneori decât lecțiile teoretice.

⁸ Adaptat după www.voluntariat.ro

Domeniile pe care se poate face voluntariat sunt extrem de diverse (social, mediu, cultural, civic, sportiv), voluntariatul în domeniul mediului fiind unul dintre cele mai atractive, cu acțiuni precum plantări de arbori, campanii de conștientizare, tabere educative, concursuri în natură, etc. Pregătirea organizației de a primi voluntari precum și capacitatea organizațiilor de a coordona voluntari reprezintă condiții obligatorii pentru desfășurarea unor activități de voluntariat eficiente care să îi motiveze pe voluntari să susțină cauza pentru care s-au implicat.

4. Parteneriatul

Termenul de parteneriat este utilizat pentru o gamă de relații între două sau mai multe părți. În orice caz, parteneriatul implică un pas înainte față de rolurile distincte, separate, pe care părțile și le asumă în mod obișnuit.

Există numeroase motivații pentru stabilirea unui parteneriat. Atingerea scopului și a obiectivelor comune cu mai multă ușurință este poate cel mai important argument, alături de complementaritatea rolurilor, împărțirea pierderilor, a beneficiilor și împărțirea riscurilor.

Un parteneriat cu o arie protejată, înseamnă un plus de valoare adus oricărei inițiative care devine “prietenosă cu mediul”. În plus, accesarea unor finanțări nerambursabile și implementarea proiectelor este mai ușor de făcut în cadrul unui parteneriat decât individual.

Un parteneriat cu o arie protejată și implementarea unor activități în colaborare și în sprijinul administrației sau custozilor, poate pune în mișcare un sistem mai amplu și complex. Poate fi implicarea de care este nevoie din partea societății civile pentru a contribui la schimbări esențiale în abordarea managementului unei arii protejate.

5. Conceptul de Junior Ranger – Cluburile Junior Ranger

Ce înseamnă să fii ranger?

“ Rangerii sunt oamenii de teren, cei care cunosc foarte bine și păesc valorile ariei protejate. Ei sunt cei care supervizează, administrează și realizează diverse activități în vederea conservării naturii și utilizării resurselor în ariile protejate. Rangerii duc la îndeplinire sarcini diverse care sunt asociate și cu paza, monitorizarea, strângerea și diseminarea informațiilor referitoare la natură sau la valorile culturale. ”

Ce înseamnă să fii Ranger Junior?

În ultimul deceniu, în multe din ariile protejate din lume, au apărut programele de Ranger Junior (Junior Ranger) care se adresează atât copiilor și tinerilor din comunitățile din interiorul și din vecinătatea ariilor protejate, cât și altor copii interesați de natură. Aceștia pot deveni viitorii susținători ai ariilor protejate. Rolul educativ al ariei protejate devine foarte evident în cazul acestor programe. Organizarea unor programe educaționale duce la conștientizarea tinerilor și copiilor prin cultivarea respectului față de resursele naturale și culturale, la protejarea cărora contribuie prin intermediul programelor în care sunt implicați.

Programele Junior Ranger sunt diversificate de la parc la parc. De exemplu, în Statele Unite ale Americii sunt privite ca o modalitate excelentă de petrecere a vacanței în aer liber cu sau fără părinți. Rangerii Juniori sunt priviți ca fiind “ajutoarele unui ranger”, programul fiind promovat în principal ca un program în care copiii pot învăța prin joc și distracție. Orice copil poate deveni Ranger Junior completând o fișă cu întrebări pe care o predă Rangerului urmând să primească un certificat și un ecuson.⁹

În Europa programul “*Junior Ranger*”¹⁰ a fost inițiat de Federația Europarc – Federația Parcurilor Naționale și Naturale din Europa. Programul constă în organizarea de tabere de copii la nivel local, național și internațional, cu activități foarte bine definite. Copiii primesc diplome și însemne care atestă participarea lor la program. De multe ori copiii rămân în legătură cu personalul ariei protejate, participând la evenimente în calitate de Rangeri Juniori. Pentru a se califica în cadrul acestei inițiative, programele trebuie să fie foarte bine pregătite și organizate.

Ranger Junior este un concept bazat pe învățare experiențială, practică, prin activități distractive și inspiraționale pentru copii, desfășurate în arii protejate. Este un program nediscriminatoriu care necesită o abordare

⁹ <http://www.nps.gov/voya/forkids/beajuniorranger.htm>

¹⁰ <http://www.europarc.org/what-we-do/junior-ranger>

profesională și standarde înalte de calitate. Acest concept promovează: schimburile internaționale, dezvoltarea abilităților sociale și de colaborare, încurajează participarea activă a tinerilor, conectează comunitățile locale de ariile protejate din vecinătate.

Programul este de obicei foarte diversificat, copiii învățând despre natură, istorie, știință și arii protejate.

Programele Ranger Junior le ofera tinerilor oportunitatea de a se alătura ariilor protejate ca rangeri juniori, în cluburi unde se fac diverse activități pentru parc sub îndrumarea unui ranger. În aceste programe, copii se responsabilizează prin implicarea în activități în beneficiul parcului și intra în contact cu profesiunea de Ranger, care îi poate inspira în alegerea unei meserii când devin adulți.

II. SFATURI PRACTICE

În cele ce urmează se fac recomandări pentru inițierea unor parteneriate între administratori de arii protejate (echipe de administrații sau custozi) și instituții sau organizații care doresc să realizeze programe educative pentru copii și tineri prin care urmăresc să contribuie la:

- educarea și conștientizarea copiilor și tinerilor cu privire la importanța ariilor protejate, a protecției naturii și a resurselor naturale atât de necesare dezvoltării durabile a societății,
- managementul ariilor protejate prin activitățile de voluntariat ce se pot organiza ca parte a programului educativ și de conștientizare.

Pentru a se asigura condiții pentru un parteneriat viabil pe termen lung și pentru a se maximiza efectul educativ, pașii recomandați mai jos pot duce la înființarea unui Club al Rangerilor Juniori, formă de organizare care poate încuraja și motiva copiii și tinerii să preia un rol activ în aria protejată cu care se asociază, devenind un colaborator important în acțiunile de management.

1. Identificați Aria Protejată

Dacă reprezentați o instituție de învățământ sau o organizație neguvernamentală interesată în inițierea unui program educativ pe termen lung, care să aducă beneficii practice elevilor, dar și ariei protejate, primul pas îl constituie identificarea ariei protejate în care doriți să vă desfășurați activitatea. În cazul în care reprezentați o administrație sau o custodie, puteți să treceți la următorul pas.

Recomandări:

1. Alegeți o arie protejată cu echipă de administrare sau custodie. Cu cât aria protejată este mai bine gestionată și are deja o parte din resursele materiale, financiare și umane necesare, cu atât parteneriatul are șanse mai mari de succes.
2. Alegeți o arie protejată care beneficiază pe cât posibil de echipament sau chiar infrastructură turistică și de educație (centru de vizitare sau informare, cantoane silvice, campinguri amenajate, mașini, binocluri, site, sală de ședințe, spațiu de expoziții etc). Toate aceste resurse vor constitui avantaje pentru viitorul Club al

Rangerilor Juniori, care își va putea planifica activitatea pe baza lor. (Expoziții, excursii, întâlniri, videoproiecții, tabere etc)

3. Identificați persoane resursă în administrație sau în echipa de custodie care să vă susțină ideea și să fie dispuse să acorde timp și să se implice în viitoarele activități. Dacă acestea au o relație bună cu ceilalți membri ai echipei precum și calități de bun comunicator și organizator, construirea parteneriatului va decurge mai ușor.
4. Pe cât posibil, alegeți o arie protejată în care se implementează în mod curent proiecte care presupun muncă de voluntariat și/sau activități educative. În momentul în care veți propune parteneriatul, identificarea unor acțiuni în care elevii școlii/liceului se vor implica și vor ajuta, sau a unui scop comun, pot constitui un argument solid pentru motivarea persoanelor cu rol de decizie în aria protejată.
5. Dacă este posibil, alegeți o Arie Protejată cunoscută. Cu cât aceasta va fi mai cunoscută publicului larg, copiii vor fi mai motivați să participe la activități și vizibilitatea viitorului Club Junior Ranger mai ușor de construit. Dar aceasta nu este o condiție obligatorie. Colaborarea cu aria protejată poate avea ca scop chiar promovarea acesteia, planificându-se activități speciale în acest scop. Copiii și tinerii pot fi o sursă deosebită de idei privind modalități inovative de promovare și pot fi ușor motivați să contribuie în mod direct la promovarea ariei protejate dacă îi înțeleg rostul și menirea.

Pentru un parteneriat identificarea ariei protejate reprezintă poate cel mai important pas, de care depinde foarte mult succesul proiectului pe care îl desfășurați.

În cazul parteneriatului dintre Grupul Școlar de Prelucrare a Lemnului Constantin Brâncuși din Brăila și Administrația Parcului Natural Balta Mică a Brăilei nu s-a pus problema alegerii, Parcul Natural Balta Brăilei fiind singura opțiune viabilă (singura arie protejată cu administrator). Totuși, înainte de redactarea cererii de finanțare pentru proiectul în cadrul căruia s-a realizat acest ghid, ProPark – Fundația pentru Arie Protejate, care a jucat rolul terței entități responsabile cu formarea propriu – zisă a parteneriatului, a organizat o întâlnire cu directorii celor doi parteneri, în care s-au discutat termenii colaborării și posibile acțiuni ale viitorului Club Junior Ranger. În acest fel, s-au trecut în revistă, toate aspectele enumerate mai sus.

- Parcul Natural Balta Mică a Brăilei, a fost declarat în anul 2000, are o echipă de administrare de 12 ani și în tot acest timp a dobândit experiență și resurse pe baza activității zilnice și a proiectelor implementate; nu în ultimul rând a devenit cunoscut în cadrul comunității.

- Existența unui canton în folosința administrației, în curs de renovare, unde se putea organiza Clubul de Tabere și o primă tabără în cadrul căreia să se lucreze chiar la renovarea clădirii.

- Bărți, mașini, veste de salvare, binocluri, hărți și pliante cu informații despre parc au reprezentat alte resurse care au fost luate în vedere în planificarea acțiunilor viitorului Club.

- Biologul Parcului, a fost identificat ca persoană resursă, având experiență în organizarea de tabere și acțiuni educative și fiind dispus să se implice. Fiind familiarizat cu proiectele în derulare și inițiativele parcului, avea deja idei de activități pentru viitorul Club Junior Ranger.

2. Identificați școala/școlile potrivite

În cazul în care reprezentați o organizație ne-guvernamentală sau o arie protejată și doriți să derulați activități educative pe termen lung în parteneriat cu una sau mai multe școli puteți lua în considerare următoarele recomandări:

1. Alegeți o școală/un liceu care să aibă experiență în organizarea sau implicarea în activități de voluntariat în protecția mediului. Se pot alege mai multe școli, dar în acest caz coordonarea lor până la realizarea Clubului Ranger Junior, care va trebui să aibă propriile mecanisme de coordonare, s-ar putea să ridice probleme suplimentare și să necesite mai mult timp decât lucrul cu o singură instituție de învățământ. Avantajul poate consta în posibilitatea atragerii profesorilor și copiilor/tinerilor cei mai activi, conferindu-se șanse mai mari realizării unui Club activ pe termen lung.
2. Dacă este posibil alegeți o școală situată în apropierea unei arii protejate, pentru ca activitățile cu elevii să fie mai ușor de organizat și pentru a beneficia de avantajul atașamentului elevilor de locurile în care trăiesc.
3. Colaborări anterioare ale instituției de învățământ cu diverse instituții și organizații în proiecte de mediu pot demonstra

experiență în parteneriate și pot reprezenta și un indicator al gradului de implicare reală și de seriozitate al instituției selectate.

4. Este foarte important să se identifice cadre didactice care să fie persoane de contact și persoane resursă, dispuse să își aloce timp pentru realizarea activităților în cadrul parteneriatului și să contribuie pe termen lung la activitatea Clubului de Rangeri Juniori. Chiar dacă acest Club poate deveni o entitate aproape de sine stătătoare, prezența și implicarea activă a cadrelor didactice va fi esențială.
5. Existența unor clase de profil (silvicultură, ecologie, științele naturii) cu elevi interesați să dobândească experiență practică și să aplice cunoștințele acumulate la clasă, va fi de ajutor.
6. Identificarea și cooptarea unor elevi cu inițiativă și dorință de implicare activă în planificarea și realizarea activităților poate deveni un factor important de succes. Trebuie să aveți în vedere posibilitatea ca elevii să devină principalul "motor" al Clubului și al activităților din aria protejată.

Este o realitate faptul că uneori în școli se derulează activități extrașcolare doar pentru obținerea calificativelor mai bune sau pentru avantajele profesionale pe care le pot aduce proiectele, fără a implica în mod activ elevii și fără a urmări foarte atent interesele lor. De aceea, este bine ca înainte de a colabora cu o instituție de învățământ să se verifice aspectele de mai sus, să se organizeze întâlniri preliminare cu profesorii care doresc să se implice în activitate, dar și cu copiii, pentru a cunoaște gradul lor de motivare. Propunerile de proiecte vor fi scrise în urma identificării unor nevoi în ariile protejate, dar și în colaborare cu aceste școli pentru responsabilizarea lor în realizarea activităților asumate.

În cazul parteneriatului dintre Grupul Școlar de Prelucrare a Lemnului Constantin Brâncuși din Brăila și Administrația Parcului Natural Balta Mică a Brăilei, inițiativa a venit din partea directorului adjunct al Liceului. Deși nu s-a pus problema alegerii instituției de învățământ, în urma întâlnirii amintite la subcapitolul anterior, s-au analizat toate recomandările de mai sus.

- Liceul Constantin Brâncuși are experiență în parteneriate cu alte instituții și chiar colaborări internaționale, datorită implicării în proiecte finanțate prin programele Comenius și Leonardo Da Vinci.

- A existat o colaborare anterioară între Parcul Natural și Liceu, elevii participând la acțiuni de igienizare, concursuri tematice (de eseuri, de desen, de fotografie, etc).

- O mare parte din elevii liceului provin din localitățile aflate în vecinătatea parcului, fiind foarte atașați de zonă.

- În cadrul liceului există clase de profil (Protecția Mediului), elevii din aceste clase fiind în special motivați și interesați de acțiuni de voluntariat în domeniul protecției mediului.

- Existența unor ore de practică incluse în programa școlară a acestor clase poate fi considerată un avantaj. Elevii pot organiza activitatea Clubului, pregătind activitățile, în timpul acestor ore de practică.

- Există o persoană resursă în cadrul Liceului, directorul adjunct, care a avut inițiativa înființării Clubului. Totuși, în cazul acestui parteneriat s-a observat că susținerea unui singur profesor este de cele mai multe ori insuficientă. Din cauza implicării profesorului coordonator în alte proiecte și activități au existat unele întârzieri în derularea proiectului.

3. Identificați avantajele și potențialele beneficii

Este foarte important ca, încă din etapa de alegere a partenerilor să se urmărească anumite aspecte care vor constitui argumentele pentru ambele entități pentru realizarea efectivă a parteneriatului. Reprezentanții viitorilor parteneri (persoanele resursă) împreună cu organizația/instituția care și-a asumat rolul de moderator (în acest studiu de caz ProPark – Fundația pentru Arii Protejate) vor stabili de comun acord principalele motive și argumente pentru realizarea parteneriatului, respectiv a programului de educație și conștientizare.

Avantajele unui astfel de parteneriat sunt de cele mai multe ori aceleași:

1. Educația de mediu este un obiectiv comun.
2. Ariile protejate realizează anual activități care necesită muncă de voluntariat, acestea putând reprezenta acțiuni pentru viitorul Club Junior Ranger (inventarieri de specii, igienizări, promovarea ariei protejate, concursuri, prezentări prin școli, etc), facilitând în același timp munca personalului. În acest context, elevii își pot fixa și reține mai ușor cunoștințele predate în clasă. Aceștia învață mai multe atunci când se implică direct în acțiuni în aer liber. Lucrul în echipă, responsabilizarea, implicarea, spiritul civic, sunt câteva dintre abilitățile dobândite în urma implicării în astfel de acțiuni.
3. Este important să se identifice în mod realist și foarte concret acțiunile în care pot fi implicați elevii, precum și cele de pe urma

căroră aria protejată poate avea beneficii dincolo de atingerea scopului educativ. În această etapă este bine să se clarifice și cerințele minime ale administratorului ariei protejate pentru organizarea unor acțiuni eficiente. De exemplu: ariile protejate administrează structuri de cazare precum campinguri, cantoane silvice, centre de vizitare, care ar putea fi întreținute mai ușor și mai ieftin cu ajutorul unui Club Junior Ranger. Taberele pot fi instrumente esențiale în educația copiilor și tinerilor. Având la dispoziție facilități de cazare, astfel de tabere se pot organiza mai ușor și mai ieftin, fiind mai accesibile pentru copii.

Realizarea parteneriatului depinde foarte mult de acceptarea ideii de către factorii de decizie ai viitorilor parteneri (director, consiliu director). Lobby-ul presupune acțiuni perseverente de convingere a factorilor de decizie cu privire la importanța și avantajele parteneriatului. Acțiunile de lobby presupun o strânsă colaborare cu persoanele resursă, care pot transmite ideea factorilor de decizie. O persoană resursă, din interiorul administrației sau școlii, va cunoaște programul directorului și va programa mai ușor o întâlnire cu acesta. Dacă sunteți moderator ai procesului, vă puteți întâlni, inițial, separat cu factorii de decizie ai fiecărui partener în parte și cu ambii pentru discuțiile finale. În timpul întâlnirilor cu directorii trebuie punctate toate avantajele viitoarei colaborări identificate în prealabil, așa cum s-a prezentat mai sus.

Etapa de lobby nu a fost necesară. Inițiativa a aparținut unui profesor din cadrul liceului care explicase deja ideea directorului parcului și avea tot sprijinul acestuia. Putem considera însă, că identificarea sursei de finanțare și disponibilitatea Fundației ProPark de a se implica prin scrierea și implementarea unui proiect, au reprezentat argumente importante în procesul de convingere. Prin urmare, implicarea unei organizații dispuse să contribuie cu resurse proprii și mai ales asigurarea finanțării îi vor convinge oricând pe posibili parteneri.

4. Identificați persoanele resursă

Identificarea persoanelor resursă în instituțiile cu care colaborăm poate asigura succesul unui proiect. În acest caz trebuie să ne convingem că persoanele sunt motivate, că dispun de suficient timp și că această sarcină nu este impusă de superiorii lor fără a fi apreciată și de persoanele în cauză. Experiența anterioară, recomandările ne pot ajuta în conturarea unei imagini mai clare despre colaboratorii noștri.

Stabilirea unui plan de acțiune cu termene și responsabilități clare, împreună cu persoanele resursă și cu orizont de timp mediu, care să asigure nu numai înființarea Clubului de Rangeri Juniori, dar și coordonarea activităților după înființarea Clubului, poate fi de un real folos și chiar un test pentru nivelul de motivare al persoanelor resursă din organizațiile/instituțiile partenerilor.

În cazul Grupului Școlar de Prelucrare a Lemnului Constantin Brâncuși din Brăila, profesorul coordonator a fost cel care a solicitat organizației noastre colaborarea în vederea înființării unui Club Junior Ranger. Administrația Parcului Natural Balta Mică a Brăilei a fost de asemenea contactată în vederea demarării unor discuții pentru încheierea parteneriatului. Colaborarea în această fază a decurs conform așteptărilor noastre, stabilindu-se scopul, obiectivele, precum și activitățile din proiect. Planul de acțiune (Anexa 1) al proiectului s-a realizat împreună cu persoanele resursă.

Schimbarea directorului parcului a îngreunat într-o oarecare măsură colaborarea cu parcul, însă această problemă a fost rezolvată prin implicarea persoanei resursă, care a contribuit la atingerea obiectivelor din proiect. În implementarea oricărui proiect apar dificultăți inerente peste care o persoană dedicată poate trece relativ ușor dacă este motivată, dacă înțelege și acceptă scopul și activitățile planificate.

5. Analizați riscurile

În etapa de definire a parteneriatului ar trebui să se facă o analiză a potențialelor riscuri, respectiv a factorilor care pot duce la neîndeplinirea obiectivelor propuse. Analiza riscurilor se poate realiza foarte bine în special prin organizarea unei activități înainte de încheierea oficială a parteneriatului.

Se poate iniția o primă acțiune în parteneriat, suficient de complexă, care să vă permită o perspectivă asupra viitoarei colaborări. Organizarea unui eveniment precum o tabără, o excursie, o expoziție care să presupună implicarea copiilor, a echipei administrației, a câtorva profesori și în special colaborarea dintre aceștia, va scoate la iveală multe din riscurile posibile. Dificultăți de comunicare, neimplicare, neseriozitate, nefinalizarea sarcinilor la timp, alte interese decât cele expuse inițial, sunt doar câteva dintre problemele care pot apărea pe parcurs și pot îngreuna sau chiar opri colaborarea. Identificarea acestor posibile probleme, nu trebuie să ducă obligatoriu la încetarea inițiativei de a forma parteneriatul, dar poate ajuta în mod semnificativ la analiza riscurilor și la stabilirea măsurilor de reducere a acestora.

În cadrul proiectului nostru, s-a considerat că această etapă nu este necesară, pentru că inițiativa a pornit din partea Directorului Adjunct al Grupului Școlar de Prelucrare a Lemnului Constantin Brâncuși, fiind imediat agreată de Directorul Parcului. S-a dovedit însă că ar fi fost bine să se facă o analiză a riscurilor și să se planifice măsuri de reducere a lor.

În ciuda startului promițător și așteptărilor noastre, entuziasmul inițiatorului s-a pierdut pe parcurs și am întâmpinat probleme în implementarea proiectului. Unele activități au fost întârziate, însă dacă am fi considerat acest risc de la început am fi putut evita anumite probleme. De exemplu, dacă înainte de încheierea parteneriatului cu liceul și depunerea cererii de finanțare, am fi organizat o activitate împreună cu profesorul coordonator (o excursie, o expoziție, etc), ne-am fi dat seama de faptul că, profesorul este foarte implicat și în alte proiecte și prin urmare destul de ocupat și nu va putea să-și îndeplinească acțiunile la timp. Atunci am fi putut coopta un al doilea colaborator, poate mai puțin ocupat și mai dornic să se implice în acțiunile Clubului.

În prezent parteneriatul și funcționarea Clubului Junior Ranger depind de implicarea ProPark în acțiunile viitoare, proiectul fiind doar punctul de plecare pentru realizarea unui parteneriat pe termen lung. De aceea intenționăm să continuăm colaborarea cu Clubul înființat și să le oferim tot sprijinul de care au nevoie să-și continue activitatea, însă vom încerca să implicăm mai mulți profesori care să se ocupe săptămânal de coordonarea Clubului.

6. Încheiați parteneriatul

Încheierea parteneriatului poate fi finalizată prin semnarea oficială a unui acord de parteneriat sau prin simplu acord verbal.

Acordul verbal are rolul de a stabili atribuțiile fiecărui partener având mai mult un rol de planificare. Astfel de acord, neoficial, este potrivit în etapa de analiză a riscului, în perioada de început a colaborării sau în cazul unei relații de parteneriat care funcționează deja foarte bine.

În cele mai multe dintre cazuri se recomandă încheierea unui acord oficial, întrucât un acord scris și acceptat în mod oficial este important pentru succesul parteneriatului și poate ajuta la solicitarea de proiecte și finanțări pentru activitățile planificate. În acordul de parteneriat se vor evidenția drepturile și obligațiile partenerilor, acestea fiind asumate prin semnătura reprezentanților legali.

Dacă în cadrul parteneriatului se stabilește ca unul din scopuri să fie înființarea unui Club de Rangeri Juniori, acest lucru trebuie stipulat clar în acord pentru a permite partenerilor să reprezinte Clubul în proiecte, dacă acest lucru este necesar.

În cazul nostru semnarea parteneriatelor a fost obligatorie pentru depunerea cererii de finanțare. ProPark a semnat parteneriate cu fiecare dintre cele două entități în care au fost stipulate obligațiile asumate în cadrul acestui proiect. Dar nu s-a realizat încă un parteneriat oficial între Grupul Școlar de Prelucrare a Lemnului Constantin Brâncuși din Brăila și Administrația Parcului Natural Balta Mică a Brăilei, parteneriatul fiind încă la nivel de acord verbal.

7. Înființati Clubul

Înființarea clubului presupune organizarea unor întâlniri cu elevii pentru prezentarea conceptului de Club de Rangeri Juniori. Dacă sunteți în poziția de ONG sau administrație de arie protejată stabiliți cu profesorul un plan de acțiune prin care veți prezenta această inițiativă. Ideal este ca profesorul colaborator să organizeze în prealabil prezentări

în fiecare clasă prin care să introducă conceptul Clubului de Rangeri Juniori. Această etapă poate fi suplinită și prin difuzarea în școală a unor afișe, broșuri cu informații despre concept. Nu este de neglijat nici folosirea unor canale de comunicare agreeate de tineri (rețele de socializare, canalul de radio al școlii).

Chiar dacă toate acțiunile de mai sus au fost realizate, prezentarea proiectului în fața elevilor este extrem de importantă. Ideal ar fi ca numărul elevilor din sală să fie între 20-30 pentru ca discuția să poată fi una interactivă.

Este recomandată folosirea unui ice-breaker¹¹ care să ajute participanții la întâlnire să se relaxeze, să nu privească prezentarea ca pe un lucru plictisitor. Prin metode specifice se pot identifica de asemenea

¹¹ În traducere "spărgător de gheață" – reprezintă un instrument care oferă facilitatorului unui grup abilitatea de a stimula creativitatea , gândirea creativă . Ice – breakerul poate fi folosit în orice moment pentru a aduna grupul , să facă oamenii să lucreze împreună, să îi ajute să meargă mai departe. Poate fi un joc, sau o glumă care relaxează o atmosferă tensionată sau formală.

pasiunile,interesele elevilor pentru alcătuirea unei imagini de ansamblu a grupului, imagine necesară pentru a stabili modul de prezentare a conceptului.

Prezentarea trebuie să fie dinamică, concisă și interactivă prin implicarea elevilor și încurajarea lor să pună întrebări. În această etapă se vor atinge subiecte legate de voluntariat, noțiuni referitoare la arii protejate, conceptul de ranger junior. Vă recomandăm să prezentați și să purtați o discuție liberă care să evidențieze avantajele voluntariatului și implicării în astfel de inițiative. Prezența unui ranger pasionat, din partea ariei protejate, care să prezinte în mod atractiv munca de teren pe care o face, poate fi de un real folos.

După această prezentare este bine să le lăsați elevilor posibilitatea de a alege dacă sunt interesați și vor să participe în continuare la înființarea și organizarea activităților Clubului, vor să fie chemați ocazional la acțiuni concrete sau nu sunt interesați deloc. Această “sortare” se poate face ușor cu ajutorul unor bilețele.

În a doua sesiune vor fi invitați elevii care și-au manifestat intenția de a participa în mod activ la organizarea clubului, ceilalți având posibilitatea de a activa ca voluntari ocazionali. În a doua sesiune se poate lucra în grupe restrânse (3-5 elevi) la conturarea identității viitorului Club și la elaborarea planului de activitate.

Fiecare grup poate lucra la siglă, un slogan sau motto, un regulament de funcționare, etc. urmând să le analizeze împreună și să decidă/alegă prin vot.

Clubul de Rangeri Juniori poate funcționa fără statut juridic de organizație nonguvernamentală. Parteneriatul legal dintre cele două entități (instituția de învățământ și administrația sau custodele ariei protejate) poate reprezenta documentul care stă la baza funcționării Clubului. În cazul implementării unor proiecte, atât administrația cât și școala pot fi beneficiarii legali în numele Clubului, în baza acordului de parteneriat.

Chiar fără statut juridic, Clubul poate funcționa după un Regulament intern pentru organizarea și planificarea activității. În cazul în care clubul

dezvoltă o activitate intensă și susținută, se pot face demersuri pentru obținerea statutul juridic necesar, astfel încât clubul să poată elabora în mod direct cereri de finanțare, cereri de sponsorizare și să poată încheia parteneriate directe. Această etapă poate reprezenta un indicator de succes al parteneriatului inițial pentru că reflectă o planificare pe termen lung.

Prima prezentare a proiectului nostru s-a realizat în fața unui număr de aproximativ 50 de elevi, într-o sală de clasă. Ideal ar fi fost ca la prezentare să fie prezenți doar elevii interesați care să fi fost anunțați în prealabil cu privire la subiectul prezentării. În aceste condiții metodele s-au adaptat pentru a permite îndeplinirea obiectivelor întâlnirii și anume formarea echipei Clubului Rangeri Juniori.

Întâlnirea a avut următorul program:

- prezentarea echipei ProPark;
- prezentarea proiectului;
- prezentarea Parcului Natural Balta Mică a Brăilei urmată de întrebări de fixare a cunoștințelor sub forma unui concurs cu premii.

După pauză au rămas în sală doar elevii interesați să se implice în organizarea Clubului de Rangeri Juniori. Împărțiți pe grupe, ei au schițat logo-ul, sloganul clubului, precum și regulamentul care urma să conțină modul de funcționare al clubului, structura de conducere etc. Este de remarcat faptul că acești elevi au fost pentru prima dată în situația când de a li se cere să lucreze la un logo, slogan și regulament pentru o organizație. Această experiență

s-a bucurat de apreciere din partea acestora, elevii fiind invitați să fie creativi și să aibă încredere în ei.

La finalul acestei sesiuni unul dintre elevi s-a angajat să prelucreze rezultatele sesiunii pe care le-a trimis echipei de proiect în vederea conceperii logo-ului și definitivării regulamentului. Este foarte important ca la aceste activități să fie activ implicați elevii, procesul participativ asigurând însușirea culturii organizaționale a clubului.

Clubul Junior Ranger nu a început demersurile pentru a obține personalitate juridică, dar împreună cu elevii a fost realizat un Regulament prin care acesta își organizează activitatea (Vezi Anexa 2).

8. Realizați un plan de activități!

După înființarea clubului, este necesară întocmirea unui plan de activități. Procesul trebuie să fie participativ, implicarea membrilor asigurând o rată mai mare de participare la activități. Întocmirea planului de activități se poate face folosind mai multe metode, după cum se prezintă în Anexa 3.

Cluburile de Rangeri Juniori pot desfășura o multitudine de activități în ariile protejate. Mai jos sunt prezentate câteva exemple:

Ziua ariei protejate¹² și Ziua Europeană a Parcurilor¹³

Clubul Junior Ranger poate participa la evenimente organizate cu aceste ocazii sau poate chiar propune declararea unei zile din an fiind ziua ariei protejate unde activează cu scopul de a populariza aria protejată și de a implica comunitățile locale în acest demers. În această zi se pot organiza competiții sportive, concursuri de fotografie cu tematică specifică ariei protejate, târguri de produse locale, șezători etc.

¹² Ziua Ariei Protejate – poate fi deja stabilită de administrator, în acest caz urmând să se stabilească activități potrivite pentru Club

¹³ Ziua Europeană a Parcurilor din 24 mai -<http://www.europarc.org/whats-on/european-day-of-park/>– multe arii protejate din țară organizează evenimente și acțiuni în toată săptămâna respectivă.

● **Tabere pentru Rangeri Juniori (tabere tip Junior Ranger)**

Taberele tip Junior Ranger reprezintă o modalitate excelentă de familiarizare a copiilor cu natura. Este recomandat ca taberele să fie organizate în interiorul ariei protejate cu suportul administrației. Pentru mai multe detalii vă rugăm să consultați *“Ghidul pentru organizarea taberelor Ranger Junior”* redactat de echipa ProPark în 2009 și care poate fi descărcat accesând următorul link: <http://www.propark.ro/ro/publicatii/ghid-pentru-organizarea-taberelor-ranger-junior-63.html>

Aceste tabere pot deveni evenimente tradiționale ale Clubului și se pot constitui în principalul eveniment de acordare a unor diplome de atestare a cunoștințelor și a “dreptului” de implicare activă în acțiuni ale ariei protejate.

● **Ateliere creative**

(confecționare obiecte de promovare a ariei protejate)

În ultimii ani se încurajează foarte mult confecționarea de obiecte “hand-made” – realizate manual. Există o gamă foarte largă de obiecte care se pot confecționa (decorații, podoabe, brelocuri, tablouri, cutii, etc) care pot fi făcute din materiale găsite în magazine de specialitate sau reciclând diverse materiale. Internetul reprezintă acum o resursă importantă deoarece se pot accesa foarte ușor site-uri cu metode de confecționare a diferitelor produse. Aceste ateliere creative au dublu rol, în sensul că unesc grupul care va lucra în colaborare pentru obținerea unor produse, dar se pot produce și articole ce se pot vinde apoi pentru a promova imaginea parcului și pentru a strânge bani pentru alte activități ale clubului.

● **Campanii de informare, conștientizare, strângere de fonduri pentru aria protejată (obiective specifice)**

Campaniile de informare și conștientizare sau cele de strângere de fonduri sunt de obicei planificate și organizate de administrația ariei protejate. Clubul Rangeri Juniori poate contribui în mod activ la acestea prin activitățile descrise mai jos. Organizarea de asemenea campanii chiar de Club este recomandată doar dacă acesta dispune de sprijin din partea unor persoane experimentate și de resursele necesare și numai dacă se face în

strictă concordanță cu obiectivele ariei protejate, cu planul ei de comunicare și în strânsă colaborare cu echipa de administrare.

Această activitate se poate lega de atelierele creative. Materialele folosite pentru campaniile de promovare pot proveni din aceste ateliere în care copiii deprind și informații despre reciclare sau confecționarea obiectelor lucrate manual. De multe ori costurile pentru campaniile de promovare pot fi foarte mari, dar lipsa resurselor materiale poate stimula dezvoltarea creativității. Campaniile realizate de copii pot atrage simpatia publicului și ca urmare creșterea numărului de donații.

● **Ateliere (Workshopuri) multimedia (fotografii, clipuri)**

În general copiii și tinerii sunt interesați de fotografie și alte tehnici multimedia, mai ales în contextul în care aparatele de fotografiat/filmat au devenit din ce în ce mai accesibile. Periodic se pot organiza ateliere de lucru (workshopuri) multimedia în care copiii pot învăța tehnici de fotografiere, de filmare, montare sau realizare de grafică. Să nu uităm că activitatea unui Ranger Junior se desfășoară în natură, în aer liber într-o arie protejată, ca urmare subiectele de fotografiere pot fi extrem de captivante. Clubul de Rangeri Juniori poate organiza de exemplu o tabără de fotografie care să cuprindă atât workshopuri. cât și excursii foto în natură. Fotografiile și materialele video obținute pot fi utilizate în campaniile de promovare a ariei protejate.

● **Învățarea unor îndeletniciri tradiționale ale comunităților din jurul ariei protejate**

Să nu uităm că în interiorul și în jurul unei arie protejate există comunități care au avut în trecut sau mai desfășoară și în prezent îndeletniciri tradiționale. Clubul de Rangeri Juniori poate organiza șezători în care să invite publicul să cunoască meșteșuguri, produse locale sau chiar și ateliere de lucru la care să invite meșteșugarii să îi învețe cum se confecționează diferite produse.

● **Identificare specii**

Rangerul Junior este un ajutor al rangerilor într-o arie protejată și poate participa împreună cu aceștia la acțiuni de identificare și monitorizare specii. În acest mod clubul poate contribui la acțiunile de monitorizare care se fac într-o arie protejată, în același timp însușindu-și cunoștințe despre floră, faună și habitate. Această activitate este fezabilă în cazul speciilor ușor de recunoscut, și în cazul cărora se aplică metode simple de monitorizare. Chiar dacă elevii nu pot participa la acțiunile oficiale de monitorizare, ei pot fi angrenați foarte eficient în colectare de informații prin observații accidentale.

● **Excursii ghidate în Aria Protejată**

Membrii unui Club de Rangeri Juniori pot organiza excursii, activând ca și ghizi pentru ceilalți elevi, dar și pentru adulți, această activitate fiind legată și de promovarea ariei protejate. După o anumită perioadă de activitate în club, Rangerii Juniori vor fi capabili să prezinte aria protejată vizitatorilor, evidențiind valorile și aspectele deosebite și explicând regulile de conduită.

● **Activități dedicate unor zile din calendarul evenimentelor de mediu¹⁴** (pentru lista completă vezi anexa 4)

În aceste zile se pot organiza expoziții foto, vizionare de documentare tematice, mese rotunde cu ONG-uri și alte instituții, campanii de informare și conștientizare etc. O selecție a unor evenimente de mediu găsiți mai jos.

2 Feb. - Ziua Mondială a Zonelor Umede

15 Mar. -15 Apr. - Luna Pădurii

22 Mar. - Ziua Mondială a Apei

1 Apr. - Ziua Păsărilor

22 Apr. - Ziua Pământului

10 Mai - Ziua Păsărilor și Arborilor

22 Mai - Ziua Internațională a Biodiversității

23 Mai - Ziua Parcurilor din Carpați

24 Mai - Ziua Europeană a Parcurilor Naționale

5 Iun. - Ziua Mondială a Mediului

29 Iun. - Ziua Dunării

31 Iulie - Ziua Rangerului

16 Sept. - Ziua Internațională pentru Protecția Stratului de Ozon

16-22 Sep. - Săptămâna Mobilității Europene

26 Sept. - Ziua Mondială a Munților Carpați

¹⁴ Preluat <http://www.ecomagazin.ro/calendar/>

9. Găsiți surse de finanțare

Sursele de finanțare pentru activitățile Clubului trebuie identificate în mod activ. Acestea pot proveni din:

- programe anuale de finanțare ale unor organizații de finanțare cum ar fi Fundația pentru Parteneriat, Administrația Fondului de Mediu
- programe de finanțare speciale, cum ar fi Mecanismul Financiar Norvegian¹⁵ și Mecanismul Financiar SEE¹⁶, Programul de Cooperare Elvețiano – Român¹⁷
- donații de la firme și asociații sau chiar persoane fizice
- proiecte inițiate de administratorul ariei protejate
- proiecte de educație inițiate de organizații nonguvernamentale din zonă.

Un exemplu îl constituie programul Spații Verzi al Fundației pentru Parteneriat care a finanțat și proiectul prin care s-a realizat prezentul ghid.

Cel mai util instrument de monitorizare a liniilor de finanțare existente, este site-ul <http://www.finantare.ro/> unde apar în timp util, toate

oportunitățile posibile.

Nu trebuie neglijat faptul că în ultima vreme companiile naționale au programe de CSR¹⁵. Companii precum Vodafone, Orange, Banca Raiffeisen, Petrom lansează periodic linii de finanțare pentru proiecte din domeniul protecției mediului.

Înainte de înregistrarea oficială a Clubului Junior Ranger, beneficiarul proiectelor poate fi unul dintre parteneri sau o organizație neguvernamentală, cum a fost cazul proiectului nostru.

Desigur, finanțarea din proiecte nu este singura disponibilă. Se pot identifica donori, se pot organiza campanii de strângeri de fonduri și toate acestea în cadrul Clubului Junior Ranger nou format.

¹⁵ *Mecanismul Financiar Norwegian 2009 – 2014 își propune să contribuie la reducerea disparităților economice și sociale din Spațiul Economic European și la consolidarea relațiilor de cooperare între statul donator (Norvegia) și statele beneficiare prin intermediul sectoarelor prioritare propuse* – <http://www.asistentasee.fonduri-ue.ro>

¹⁶ *Mecanismul Financiar SEE 2009–2014 își propune să contribuie la reducerea disparităților economice și sociale din Spațiul Economic European și la consolidarea relațiilor de cooperare între statele donatoare (Norvegia, Islanda și Liechtenstein) și statele beneficiare prin intermediul sectoarelor prioritare propuse.*

¹⁷ *Programul de Cooperare Elvetiano-Roman vizează reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene extinse. Contribuția financiară nerambursabilă pentru acest fond tematic este de 14 milioane CHF. Cofinanțarea părții române este între 10%-15%, în funcție de tipul aplicantului. Aplicații eligibile sunt ONG-urile și instituțiile publice.*

¹⁸ *Responsabilitatea socială corporativă este definită ca un parteneriat pe termen lung cu comunitatea având ca scop sprijinirea acestora în rezolvarea problemelor sale sociale (<http://www.responsabilitatesociala.ro/editoriale/secolul-responsabilitatii.html>)*

10. Motivați și recompensați!

Motivarea în managementul voluntarilor, în cazul nostru al elevilor care activează ca juniori rangeri este un aspect deosebit de important.

Profesorul coordonator va avea sarcina de a găsi modalitățile cele mai potrivite pentru a încuraja și pune mereu în evidență valoarea efortului depus de rangerii juniori. De multe ori se consideră ca subînțeles faptul că aportul voluntarilor a fost esențial și nu se mai depun eforturi pentru evidențierea acestor acțiuni, respectiv al elevilor care au participat la ele.

Motivarea elevilor să participe la activitățile unui club Junior Ranger reprezintă un proces important care trebuie să aibă la bază o cunoaștere a nevoilor acestor tineri. O posibilă listă a factorilor de motivare a fost menționată în capitolul privind “Voluntariatul și managementul voluntarilor”. La aceasta s-ar putea adăuga unele argumente specifice precum dorința de a face activități în aer liber sau posibilitatea de a cunoaște flora, fauna și habitatele.

Recunoașterea meritelor voluntarilor se poate face prin: decernarea de premii, certificate, medalii, recepții, etc. Se poate organiza o întâlnire anuală a membrilor clubului, la care să se scoată în evidență și să se sărbătorească realizările. În acest cadru, rangerii juniori cu merite deosebite sunt evidențiați și menționați în mod oficial. Este foarte important ca persoanele din administrația parcului, de preferat directorul, să înmâneze personal diplomele pentru voluntari în cadrul unor ceremonii.

Ideii practice pentru recunoașterea voluntarilor¹⁹:

- cel mai important: formarea obișnuinței de a le spune „Mulțumesc!”, de a-i saluta călduros, de a le zâmbi, de a le scrie un

bilet de mulțumire;

- organizarea unui joc de cunoaștere și comunicare interpersonală (ice-breaker) la începutul sau sfârșitul activității;
- recunoașterea calităților personale, a faptului că acestea sunt importante pentru organizație;
- o scrisoare de recomandare, adeverință de voluntariat, alte documente oficiale care atestă implicarea lor;
- o emisiune radiofonică sau televizată privind rezultatele lor;
- un concurs de tip „Cel mai bun Ranger Junior”;
- organizarea de sesiuni de instruire
- implicarea în activitățile ariei protejate în funcție de experiență, participare activă, ca și recunoaștere a eforturilor de a învăța
- organizarea de excursii în alte arii protejate combinat, unde este posibil, cu schimburi de experiență cu alte cluburi.

În concluzie recunoașterea meritelor voluntarilor trebuie văzută ca fiind mai mult decât un eveniment. Trebuie acordată de asemenea o mare atenție identității clubului. Copiii trebuie să aibă pe cât posibil propriul echipament (tricou, șapcă/pălărie de ranger), care să le dea sentimentul apartenenței la grup.

11. Identificați posibilități de colaborare/ Schimburi de experiență

În țară există asociații și fundații, administrații de arii protejate și școli care derulează activități similare sau relevante, chiar dacă acestea nu sunt legate de un club special constituit în acest scop.

Asociația Ecosophia a organizat în 2012, Concursul Romania Junior Ranger care a avut probe specifice meseriei de ranger: legislația referitoare la ariile protejate, normele de comportament, măsuri de protejare, și probe practice de orientare. Mai multe detalii despre acest proiect puteți găsi http://www.ecosophia.ro/jr_ranger.php.

Fundația de Ecologie și Turism Potaissa a implementat programul JUNIOR RANGER "POTAISSA" adresat tinerilor din Turda și împrejurimi, care doresc să se implice în activități pentru cunoașterea și protecția naturii, protecția mediului și promovarea patrimoniului turistic din regiune. Prin activitățile planificate se pune accent pe rolul educativ al rezervațiilor naturale și al activităților educative în aer liber. Junior Ranger "Potaissa" reprezintă o rețea de cluburi locale Junior Ranger, din Turda și comunele din împrejurimile Turzii (Vișoara, Mihai Viteazu, Petreștii de Jos și Săndulești) în perimetrul cărora există rezervații naturale. [http://www.juniorranger.ro/site/Programul Spații Verzi – Arii protejate, al Fundației pentru Parteneriat](http://www.juniorranger.ro/site/Programul_Spații_Verzi_-_Arii_protejate,_al_Fundației_pentru_Parteneriat), a reprezentat o oportunitate pentru organizații de a implementa activități specifice conceptului Junior Ranger, în special tabere Junior Rangeri.

Este foarte importantă stabilirea unor contacte urmate, pe cât posibil, de parteneriate cu organizații sau alte cluburi de Rangeri Juniori. Astfel se pot face schimburi de experiență în arii protejate diferite, tabere Junior Ranger. Organizarea de concursuri naționale este de asemenea o activitate care îi va stimula pe copii să cunoască mai multe despre arii protejate în general și să nu se limiteze doar la zona unde locuiesc. Promovarea la nivel național și internațional a Clubului facilitează încheierea unor parteneriate cu alte organizații care au același scop și obiective. În acest sens se recomandă promovarea clubului pe platformele de comunicare, o pagină de internet, facebook, twitter prin care clubul să își facă publică activitatea.

Colaborări internaționale

Europarc²⁰ încurajează schimbul de experiență dintre liderii programelor Junior Ranger și dorește îmbunătățirea calității programelor regionale prin organizarea unor workshopuri și seminarii de instruire.

Programul EUROPARC Junior Ranger a fost lansat în 2002 ca un proiect pilot în care erau implicați patru parteneri. Rețeaua a crescut ajungând în 2008 la 50 de parteneri. Cu sprijinul finanțărilor Europarc, precum și cu sprijinul administrațiilor de parcuri, directorii de parcuri și rangerii din Europa au creat și dezvoltat activități de tip junior ranger pe termen lung.

Cel mai important eveniment al rețelei este Tabara Internațională Junior Ranger, coordonată în fiecare vară de către Europarc și găzduită de unul din membrii rețelei. Evenimentul reprezintă o oportunitate pentru tineri de a se aduna și de a descoperi biodiversitatea Europei. Taberele internaționale s-au dovedit a fi un succes, iar numărul parcurilor care doresc să devină gazda acestui eveniment crește de la an la an. În prezent Europarc lucrează pentru dezvoltarea continuă a unei rețele Junior Ranger din Europa. Rețeaua include 75 de arii protejate din 15 țări și implică un număr de 120 rangeri și 2000 de tineri din Europa.

²⁰ Federația EUROPARC cunoscută și sub denumirea Federației Parcurilor Naționale și Naturale din Europa, a fost înființată în 1973 cu scopul de a ajuta ariile protejate să își îndeplinească rolul de a conserva frumusețea naturală în toată varietatea ei, pentru a încuraja cooperarea și schimbul de experiență între administrații pentru a promova scopul lor în Europa.

III. CONCLUZII

Este de notorietate că în ziua de astăzi, problemele cu care se confruntă umanitatea sunt din ce în ce mai multe și mai greu de soluționat, atât în plan economic și social, cât și în domeniul protejării mediului și gestionării resurselor naturale.

Deoarece natura stă la baza dezvoltării economice și sociale, reprezentând fundația pe care s-a construit lumea așa cum este în prezent, putem afirma că rezolvarea problemelor de mediu poate fi punctul de plecare pentru schimbarea în bine a lumii în care trăim.

Promovarea unor valori precum gestionarea responsabilă a resurselor naturale, protejarea mediului, păstrarea tradițiilor, cooperarea și implicarea, poate reprezenta cheia pentru construirea unei lumi care trăiește în armonie cu Natura.

Din acest punct de vedere o arie protejată poate fi considerată un mic “univers” în care se încearcă această abordare și cu cât vor exista mai multe modele funcționale de acest fel cu atât va fi mai ușor de demonstrat că schimbarea este posibilă la nivel global și că putem trăi într-o lume mai bună. Pentru atingerea acestui deziderat, considerăm că educația este esențială. De cele mai multe ori însă, educația nu este tratată ca o prioritate. În ariile protejate din România aceasta este lăsată pe ultimul loc, efortul și resursele limitate canalizându-se spre alte activități considerate mai importante, pentru că au un impact imediat și mai ușor de măsurat. În cazul acțiunilor educative este destul de greu de cuantificat impactul sau de urmărit schimbarea, fiind nevoie de zeci de ani.

Analizând situația putem spune că toate problemele unei societăți, începând cu cele de mediu, pornesc de la educație și de la promovarea altor valori decât cele cu adevărat importante. De aceea considerăm că este foarte important să se acorde importanță educației de mediu, în primul rând în comunitățile din interiorul și din vecinătatea ariilor protejate, dar și la nivel național și internațional. Educația are un efect cu atât mai semnificativ

cu cât persoanele educate sunt mai tinere. Copiii pot fi "instrumente" cheie în educarea adulților, transmițând mai ușor mesaje și idei educative către aceștia.

Deși este greu de demonstrat impactul unei activități educative în timp, fapt ce poate diminua interesul pentru organizarea acesteia, există un principal avantaj. Feedback-ul copiilor și entuziasmul lor, poate motiva mai mult decât orice indicator. Pentru noi, mărturiile participanților la tabăra din Balta Brăilei au reprezentat dovada că efortul nostru a fost apreciat și ne-am atins scopul.

“ După părerea mea, această tabără a schimbat părerea fiecărui copil despre natură. Consider că noi oamenii suntem în mare parte de vină pentru ceea ce se întâmplă. Mi-a plăcut foarte mult că am fost ca o echipă și am putut colabora și chiar nu mă așteptam să lucrăm atât de bine împreună. De aceea sper că noi, Junior rangerii , să organizăm anul viitor o tabără atât de minunată și interesantă cum a fost aceasta. Multumesc tuturor pentru că s-au străduit ca noi să putem învăța lucruri noi și ne-au adus mai aproape de natură. ”

Elena Maria

“ Din punctul meu de vedere tabăra a fost excelentă. Toți copiii participanți am fost foarte încântați de toate activitățile făcute. Excursia a fost foarte interesantă și plăcută pentru că am reușit să învățăm cum e să trăiești în Baltă. Vă mulțumesc! ”

Liliana

“Tabăra Ranger Junior a fost o tabără “super” frumoasă, plină de culoare și activități unde am învățat lucruri noi, ne-am făcut prieteni și am învățat să lucrăm în echipă. Aceasta a fost prima mea tabără și mi-a plăcut la nebunie; de aceea sper să se mai organizeze pentru că vreau să mă reîntâlnesc cu colegii din tabără, să reîntâlnesc echipa ProPark. Activitățile, cum ar fi jocurile, excursia și ecologizarea mi-au plăcut chiar dacă au fost mai mult sau mai puțin oboseitoare; nu voi uita cât de bine ne-am înțeles! Sper să ne mai întâlnim... cât de curând... să mai discutăm, poate chiar să organizăm o mini excursie acolo! Să ne putem revedea, pentru că a fost ceva “super” frumos de unde am avut de învățat!”

Patricia Claudia

“Cuvântul care ar caracteriza această tabără ar fi IMPLICARE. Personal apreciez seriozitatea echipei ProPark și sprijinul acordat de rangerii din Parcul Natural Balta Mică a Brăilei. Tabăra a fost un succes datorită activităților interesante care au implicat lucrul în echipă, având ca rezultat îmbogățirea cunoștințelor noastre despre parc. Această tabără ne-a oferit posibilitatea de a înțelege cu adevărat ce înseamnă să fii Junior Ranger, ce responsabilități implică acest lucru, dar și bucuria de a trăi în natură.”

Penina

“Mie mi-a plăcut această tabără foarte mult pentru că toată echipa s-a comportat foarte frumos cu noi, ne-a învățat să ne ajutăm unii pe ceilalți în situații grele, ne-a învățat lucruri noi, ne-a arătat specii de animale pe care unii dintre noi nu le mai văzuserăm niciodată. De aceea le MULȚUMESC celor de la PROPARK că mi-au oferit această tabără.”

Cu drag, Teofil

Pentru noi, înființarea Clubului Junior Ranger Balta Mică a Brăilei, a fost o experiență unică, care ne-a provocat continuu, schimbându-ne starea de spirit de la entuziasm maxim în perioada de redactare a cererii de finanțare, la nerăbdare și motivare atunci când proiectul a fost aprobat, la dezamăgire atunci când dintr-o clasă de 50 de elevi cărora le-am prezentat inițiativa noastră au rămas 20, la remotivare și implicare atunci când am organizat tabăra, până la prietenie și regret când cele 4 zile de tabără s-au sfârșit și ne-am despărțit de copiii care erau atât de entuziasmați și mulțumiți.

Rezultatele proiectului - sau mai concret - ale taberei, s-au văzut atunci când i-am văzut pe copii implicându-se entuziasmați în activitățile pregătite pentru ei, când am văzut cât sunt de creativi și de harnici, când am fost întreabate când vom organiza următoarea tabără sau ce facultăți de mediu le putem recomanda. Faptul că ne contactează, întrebându-ne când mai mergem în vizită la liceu sau când am putea organiza următoarea activitate cu ei, ne motivează să încercăm să găsim resursele necesare pentru a continua activitatea și a sprijini în continuare Clubul, în ciuda dificultăților întâmpinate și a greutăților cu care se confruntă în acest moment sistemul de învățământ din România.

Sperăm că v-am stârnit interesul și ați găsit în ghidul acesta motivația de care aveți nevoie pentru a demara activități educative cu tinerii în arii protejate și că informațiile prezentate și pașii sugerați de noi vă vor ajuta să vă organizați mai ușor și durabil acțiunile, construind un parteneriat puternic și înființând un Club de Rangeri Juniori.

Ne dorim ca, după ce citiți acest ghid, să găsiți energia și resursele pentru a demara o inițiativă similară, care cu siguranță vă va oferi o satisfacție pe măsura efortului depus. Sperăm că veți intra alături de noi în lupta pentru protejarea naturii prin educație și că peste ani generațiile convinge de importanța protejării mediului - absolvenții facultăților de profil, angajații din arii protejate, politicienii, persoanele publice, părinții, copiii – ne vor ușura tuturor munca în conservare.

Vă stăm la dispoziție cu orice informație și în măsura resurselor disponibile vom încerca să vă ajutăm și să ne implicăm în inițiativele demarate de dumneavoastră.

Mult succes!

Anexa 1. Planul de acțiune

Ob	Activitate	Descriere
1	A.1 Înființarea Clubului Junior Ranger	Echipa ProPark va stabili împreună cu conducerea Liceului detaliile înființării, regulamentul, întâlniri, promovare, logo etc., organizând primele 3 întâlniri ale Clubului.
2	A.2.1 Organizarea unui concurs de eseuri despre Parcul Natural Balta Mică a Brăilei	Concursul se va adresa elevilor de clase V-VIII din școlile din Județul Brăila și va fi organizat de către membrii Clubului Junior Ranger (aceștia vor stabili tematica, vor face afișul, prezentări în școli, jurizarea, etc). Primii 7 câștigători ai concursului împreună cu cei mai implicați 8 membri ai Clubului JR vor participa în tabăra de la Activitatea 3.
	A.2.2 Realizarea unor piese de mobilier de exterior din lemn pentru turiști (mese/bănci/chioșc)	Elevii liceului vor confecționa piese de mobilier de exterior din lemn sub îndrumarea profesorilor, în funcție de necesitatea administrației Parcului. Profilul liceului permite realizarea acestei activități foarte utilă parcului, care dorește dezvoltarea infrastructurii turistice.
	A.2.3 Amenajarea Centrului de Tabere al Clubului Junior Ranger în Parcul Natural Balta Mică a Brăilei	În cadrul acestui proiect Administrația Parcului va pune la dispoziția Clubului Junior Ranger, un canton silvic în stare de bună de funcționare și cu o capacitate de 20 de locuri de cazare, pentru a fi transformat în viitor centru de tabere. Clubul Junior Ranger va organiza o ieșire de o zi pentru amenajarea acestui spațiu (curățenie, decorare, amenajare curte, personalizare, etc.). Elevii vor fi ajutați cu idei de specialistul în grafică și interpretare din echipa ProPark.

Planificare					Responsabili	Nr. participanți
mai	iun	iul	aug	sept		
					Coordonator proiect Profesor coordonator Club Junior Ranger	cel puțin 20 elevi din Liceu
					Coordonator proiect Profesor coordonator Club Junior Ranger	cel puțin 20 elevi din Clubul Junior Ranger, cel puțin 200 elevi ai școlilor generale din județul Brăila vor participa la concurs
					Profesor coordonator Club Junior Ranger	cel puțin 10 elevi din Clubul Junior Ranger
					Coordonator proiect Profesor coordonator Club Junior Ranger	cel puțin 10 elevi din Clubul Junior Ranger, persoane din administrația parcului

Ob	Activitate	Descriere
	A.2.4 Realizare tricouri pentru membrii Clubului Junior Ranger și câștigătorii concursului de eseuri	Membrii Clubului Junior Ranger își vor crea împreună identitatea vizuală și strategia (logo, slogan, scop, obiective) ca și activități în cadrul Clubului. Ei vor alege culoarea potrivită și logo-ul, iar echipa Propark va realiza tricouri pentru aceștia. Elevii vor fi ajutați cu idei de specialistul în grafică și interpretare din echipa ProPark.
3	A.3 Organizarea primei tabere Junior Ranger la Centrul de tabere al Clubului	Echipa ProPark va stabili împreună cu Administrația Parcului și reprezentanți ai Clubului de Rangeri Juniori toate detaliile referitoare la tabără (dată, program, activități, etc). Printre activitățile din tabără se vor număra cu siguranță amplasarea pieselor de mobilier confecționate în cadrul activității A2.2, o igienizare și o activitate de evaluare/monitorizare, etc. necesară pentru managementul parcului. Inundațiile din primăvara-vară și seceta reprezintă cele mai mari riscuri la adresa taberei. Pentru contracararea acestora se vor gândi activități utile pentru ambele situații
4	A.4 Elaborarea ghidului "Parteneriat durabil între o instituție de învățământ și administrația unei arii protejate"	Ghidul va fi realizat de către specialiști din echipa ProPark și va cuprinde informații despre managementul voluntarilor, comunicarea cu tinerii și comunitățile, organizarea de activități în cadrul unei arii protejate etc. Specialistul în grafică și interpretare va realiza designul ghidului. Experiența actualului proiect va fi descrisă, reprezentând studiul de caz inserat în ghid. Ghidul va fi diseminat la nivel național la administrații și custodii de arii protejate, instituții de învățământ și alte persoane interesate.

Planificare					Responsabili	Nr. participanți
mai	iun	iul	aug	sept		
					Coordonator proiect Profesor coordonator Club Junior Ranger	cel puțin 20 elevi din Clubul Junior Ranger
					Coordonator proiect Profesor coordonator Club Junior Ranger Echipa din Administrația Parcului	7 elevi de școală generală, 8 membri Club junior Ranger
					Coordonator Proiect	personal administrației arii protejate, custozi, instituții de învățământ

ANEXA 2.

REGULAMENT DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A CLUBULUI JUNIOR RANGER – PARCUL NATURAL BALTA MICĂ A BRĂILEI

Dispoziții generale

Art. 1

(1) Denumirea organizației este "Clubul Junior Ranger – Balta Mică a Brăilei ”

(2) Clubul Junior Ranger – Balta Mică a Brăilei, este un club fără personalitate juridică, care funcționează în cadrul Grupului Școlar de Prelucrare a Lemnului Constantin Brâncuși Brăila, în colaborare permanentă cu Administrația Parcului Natural Balta Mică a Brăilei.

Art. 2 Clubul Junior Ranger – Balta Mică a Brăilei are sediul în cadrul Grupului Școlar de Prelucrare a Lemnului Constantin Brâncuși Brăila, pe Bulevardul Independenței nr. 65.

Scopul si obiectivele Clubului Junior Ranger – Balta Mică a Brăilei

Art. 3 În activitatea sa, Clubul Junior Ranger – Balta Mică a Brăilei urmărește:

Educarea și creșterea implicării tinerilor din județul Brăila în gestionarea Parcului Natural Balta Mică a Brăilei prin dezvoltarea unui parteneriat durabil între Grupul Școlar de Prelucrare a Lemnului Constantin Brâncuși și Administrația Parcului și inițierea de activități educative de voluntariat ale elevilor în aria protejată.

Art. 4 Obiectivele Clubului Junior Ranger – Balta Mică a Brăilei sunt:

a) Promovarea Parcului Natural Balta Mică a Brăilei ca zonă model pentru conservarea și utilizarea durabilă a resurselor naturale și creșterea nivelului de acceptare a ariilor protejate în rândul tinerilor și comunității.

b) Promovarea Grupului Școlar de Prelucrare a Lemnului Constantin

Brâncuși Brăila, ca unitate de învățământ în cadrul căreia se practică activități de conștientizare și educare a copiilor și a tinerilor cu privire la importanța ariilor naturale protejate, a conservării naturii în general, pregătirea lor pentru activități în aceste domenii, activități ce pot fi practicate fie pe bază de voluntariat, fie ca potențiali angajați în domenii relevante.

c) Formarea în timp a unui brand local – Junior Ranger Balta Mică a Brăilei, asociat cu Parcul Natural și Liceul, organizarea directă sau participarea la activități în colaborare cu Parcul, transmiterea acestei inițiative de la o generație la alta.

Conducerea și administrarea Clubului Junior Ranger – Balta Mică a Brăilei

Art. 5 Organul de conducere și de administrare al Clubului Junior Ranger – Balta Mică a Brăilei;

(1) Consiliul de conducere și de administrare al Clubului se compune dintr-un președinte și 2 vicepreședinți aleși prin vot de către membrii coordonatori.

(2) Membrii Consiliului de conducere și de administrare se aleg la terminarea liceului sau la demisia din funcție.

(3) Un membru al Consiliului Director poate fi schimbat fie la solicitarea acestuia, fie la recomandarea majorității membrilor coordonatori, dacă membrul respectiv nu își îndeplinește obligațiile asumate sau nu mai poate sprijini în mod activ realizarea obiectivelor Clubului.

4) Consiliul de conducere asigură realizarea scopului și obiectivelor Clubului îndeplinind următoarele atribuții:

- a) stabilirea și aprobarea proiectelor și activităților Clubului;
- b) comunicarea cu Administrația Parcului și Conducerea Liceului
- c) Organizarea ședințelor săptămânale
- d) Stabilirea programului sedințelor săptămânale
- e) Coordonarea membrilor
- f) Îndeplinirea oricăror alte atribuții prevăzute sau apărute pe parcurs

(5) Membrii Consiliului de conducere sunt ambasadori ai Clubului în promovarea activităților acesteia, contribuind la strângerea de fonduri și la realizarea obiectivelor stipulate în prezentul Regulament.

Structura organizatorică și funcțională

Art. 6.

(1) În vederea realizării obiectivelor prevăzute la art. 7, Clubului Junior Ranger – Balta Mică a Brăilei își va asigura logistica și personalul necesar funcționării în condiții optime.

(2) Structura organizatorică a Clubului Junior Ranger – Balta Mică a Brăilei cuprinde:

- 5 coordonatori din fiecare clasă dintre cele care au statutul de membri coordonatori
- 10 voluntari pe clasă care au statutul de membri voluntari
- Un președinte ales prin vot dintre membrii coordonatori
- 2 vicepreședinți aleși prin vot dintre membrii coordonatori

Art. 7. Membrii

I. Au calitatea de membri ai clubului:

- a) Membrii coordonatori
- b) Membrii voluntari

II. Membrii coordonatori, sunt membrii care se implică în mod direct în toate activitățile clubului, participă la ședințe, iau decizii, organizează activități.

III. Membrii voluntari sunt membrii care se implică doar în acțiunile mai ample unde este nevoie de un număr mare de persoane, alegând la ce activități doresc să participe.

IV. Încetarea calității de membru are loc:

- a) la cerere;
- b) la terminarea liceului.

V. Membrii coordonatori au următoarele drepturi:

- a) de a participa la ședințele Clubului;
- b) de a pune în discuție, prin includerea pe ordinea de zi a ședinței Clubului a oricărui subiect care are legătură cu activitatea Clubului;
- c) de a vota asupra oricăror probleme puse în discuția Clubului ședințelor;
- d) de a-și exprima dezacordul față de hotărârile Clubului;
- e) de a accede, în urma votului în oricare din funcțiile din cadrul organului de conducere.
- f) de a participa la toate acțiunile organizate de Club;
- g) de a renunța la calitatea de membru.

VI. Membrii voluntari au următoarele drepturi:

- a) de a participa, fără drept de vot, la ședințele Clubului
- b) de a participa la toate acțiunile organizate de Club
- c) de a fi informați asupra tuturor acțiunilor majore organizate de Club;
- d) de a renunța la calitatea de membru.

VII. Membrii voluntari au posibilitatea să devină membrii coordonatori prin participarea la toate ședințele și implicarea în mai multe activități ale Clubului.

Art. 8. Organizarea Clubului Junior Ranger – Balta Mică a Brăilei

I. Atribuțiile președintelui sunt:

- președintele prezidează ședințele și reprezintă Clubul în raporturile cu alte persoane,
- în cazul unor motive obiective el poate delega pe vicepreședinte să-l înlocuiască în anumite acte sau pe o anumită perioadă de timp, persoana desemnată va avea toate drepturile și obligațiile președintelui, pentru rezolvarea problemelor la care participă.

II. Atribuțiile vicepreședintelui sunt:

- Reprezintă Clubul în raport cu alte organizații când este mandatat de președinte;

- asigură promovarea imaginii Clubului;
- asigură buna organizare a ședințelor Clubului;
- asigură informarea rapidă și corectă a membrilor Clubului între ședințe;
- asigură organizarea evidenței interne a clubului;
- asigură organizarea și păstrarea documentelor clubului.
- Asigură corespondența cu membrii voluntari.

Art.8. Sigla Clubului este:

Art. 9 Mottoul Clubului este:

Împreună pentru Balta Mică a Brăilei!

ANEXA 3

Realizarea unui plan de activități

Întocmirea unui plan de activități se poate face atât printr-un proces participativ dar și prin cercetări individuale. Este recomandat să se facă printr-un proces participativ, prin care să se poată extrage cât mai multe idei care ulterior să fie analizate și inserate într-un plan de activități. Participanții la acest proces vor fi motivați să pună în aplicare ideile pe care le-au inițiat sau dezvoltat împreună cu ceilalți. Este important de asemenea ca un plan de activități să fie schițat în cadrul unor întâlniri care să fie productive, fără a pierde foarte mult timp. De aceea este important ca un club să aibă un facilitator/moderator care să coordoneze ședințele în mod eficient. Ca metode putem enumera: brainstorming, grupuri de lucru, cercetare/documentare individuală.

● 1. Brainstorming

Brainstormingul este o tehnică creativă de grup, menită să dea naștere unor idei în vederea soluționării unei probleme. Metoda popularizată de Alex Faickney Osborn, a devenit unul dintre instrumentele standard de lucru nu doar în organizații ci și în multe forme de educație.

Cum se desfășoară?

O sesiune de brainstorming ar trebui să se desfășoare în general în următorii parametri:

1. Este necesară existența unui moderator. La începutul activității, moderatorul poate fi profesorul coordonator, urmând ca rolul să fie preluat pe rând de către elevi. Participanților le sunt aduse la cunoștință regulile și sunt încurajați să dea frâu liber ideilor, fără să analizeze critic ceea ce spune, regula fiind ca toată lumea să spună ce îi trece prin minte, fără a categorisi o idee sau alta ca fiind inutilă sau prostească.

2. Moderatorul enunță și explică problema asupra căreia se vor concentra ideile.

3. Se începe procesul de brainstorming.

4. Dacă nu apar idei în primele secunde, moderatorul trebuie să găsească o variantă de a da un imbold creativ.

5. Fiecare participant își prezintă ideea, urmând ca toate ideile să fie înregistrate de către moderator sau de o persoană special numită în acest sens.

6. Participanții trebuie încurajați să completeze și să modifice idei deja exprimate.

7. La expirarea timpului, moderatorul va organiza ideile în funcție de natura lor și va încuraja discuții.

8. Ideile vor fi împărțite în categorii.

9. Întreaga listă este revăzută pentru a se asigura că toată lumea a înțeles ideile. "Dublurile" și ideile lipsite total de sens sunt înlăturate.

10. Moderatorul multumește participanților.

Pentru mai multe detalii privind conceptul de "brainstorming" vă rugăm să consultați: <http://debatepedia.idebate.org/ro/index.php/Brainstorming>, <http://www.brainstorming.co.uk/tutorials/tutorialcontents.html>

O privire de ansamblu asupra contextului și utilizării:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Brainstorming>

● 2. Grupuri de lucru

Elevii vor fi împărțiți pe grupe de lucru (formate din 3-5 persoane) care vor genera idei de activități pe care le vor scrie pe cartonașe. Se discută în grupuri 10-15 minute. La finalul exercițiului se va discuta în plen despre idei și se vor alege cele care pot fi realizate de către elevi. Se recomandă ca această activitate să includă și reprezentanții ariei protejate. Aceste sesiuni se pot realiza după o vizită în aria protejată împreună cu reprezentanții administrației.

● 3. Activitate individuală, cercetare, documentare

Fiecare participant va primi un cartonaș pe care va putea scrie o idee de activitate care poate fi realizată în aria protejată. Cartonașele vor fi lipite pe o coală de flipchart. La finalul acestei sesiuni se vor discuta în plen ideile elevilor și se vor selecta acele idei care au întrunit aprobarea unui număr semnificativ de elevi.

Elevii pot identifica nevoile din aria protejată prin documentare individuală, dar și prin vizite în aria protejată, discuții în teren cu rangerii .

Poate cel mai important aspect în acest proces este cunoașterea aprofundată a ariei protejate. După selecția ideilor propuse, se vor desemna persoanele care vor coordona activitatea. Acestea vor prezenta la întâlnirea următoare un plan de activitate, echipa cu care vor lucra precum și termenele pe care și le-au propus.

Profesorul coordonator va trasa niște linii directoare specifice managementului de proiect prin care elevii vor învăța cum să formuleze un scop, obiectivele, activitățile, termenele de realizare, bugetul, dar și modalitățile de formare a unei echipe. Nu este de neglijat modul în care ei vor asigura vizibilitatea acțiunilor lor și în acest sens se pot organiza întâlniri, work-shopuri, traininguri furnizate de persoane resursă din ONG-uri, firme de publicitate, instituții publice.

ANEXA 4

Evenimente Anuale

- 2 Feb. - Ziua Mondială a Zonelor Umede
- 6 Feb. - Ziua Roșiei Montane
- 20 Feb. - Ziua Mondială a Justiției Sociale
- 27 Feb. - Ziua Internațională a Ursului Polar
- 5 Mar. - Ziua Mondială a Eficienței Energetice
- 12 Mar. - Ziua Gărzii Naționale de Mediu
- 15 Mar. - 15 Apr. - Luna Pădurii
- 22 Mar. - Ziua Mondială a Apei
- 23 Mar. Ziua Mondială a Meteorologiei
- 1 Apr. - Ziua Păsărilor
- 17 Apr. - Ziua Mondială a Sănătății
- 22 Apr. - Ziua Pământului
- 24 Apr. - Ziua Mondială a Protecției Animalelor de Laborator
- 6 Mai - Ziua Internațională a Permaculturii
- Mai - Ziua Internațională a Comerțului Echitabil – A doua sâmbăta din lună
- 8 Mai - Ziua Mondială a Crucii Roșii
- 10 Mai - Ziua Păsărilor și Arborilor
- 12 Mai - “Let’s Do It Romania!” – Ziua de Curățenie Națională
- 14 Mai - Săptămâna Națională a Voluntariatului
- 15 Mai - Ziua Internațională de Acțiune pentru Climă
- 20 Mai - Ziua Educației Non-Formale
- 22 Mai - Ziua Internațională a Biodiversității
- 23 Mai - Ziua Parcurilor din Carpați
- 23 Mai - Ziua Mondială a Broaștelor Țestoase
- 23 Mai - Ziua Mondială Împotriva Obezității
- 24 Mai - Ziua Europeană a Păsărilor
- 24 Mai - Ziua Europeană a Parcurilor Naționale
- Ultima joi din Mai - Ziua Vecinului, ziua implicării active în comunitate

31 Mai - Ziua Mondială fără Tutun
5 Iun. - Ziua Mondială a Mediului
8 Iun. - Ziua Mondială a Oceanelor
12 Iun. - Ziua Mondială împotriva Exploatării Copiilor prin Muncă
14 Iun. - Ziua Mondială a Donatorului de Sânge
15 Iun. - Ziua Internațională a Energiei Eoliene
17 Iun. - Ziua Mondială pentru Combaterea Deșertificării și Secetei
21 Iun. - Ziua Mondială a Soarelui
29 Iun. - Ziua Dunării
7 Iul. - Ziua Internațională a Cooperativelor
11 Iul. - Ziua Mondială a Populației
09 Aug. - Ziua Grădinilor Zoologice și a Parcurilor
12 Aug. - Ziua Mondială a Tineretului
17-19 Aug. - FânFest - Lupta continuă Roșia Montană!
16 Sept. - Ziua Internațională pentru Protecția Stratului de Ozon
18 Sept. - Ziua Mondială a Geologilor
16-22 Sep. - Săptămâna Mobilității Europene
21 Sept. - Ziua Internațională a Păcii
22 Sept. - Ziua fără Mașini
23 Sept. - Ziua Mondială a Curățeniei
23 Sept. - Ziua Mondială a Turismului
25 Sept. - Ziua Internațională a Mediului Marin
26 Sept. - Ziua Mondială a Munților Carpați
1 Oct. - Ziua Mondială a Vegetarianismului
1-31 Oct. - Luna Mondială a Conștientizării asupra Vegetarianismului
1 Oct. - Ziua Mondială a Habitatului
1-7 Oct. - Săptămâna Mondială a Vegetarianismului
2 Oct. - Ziua Mondială a Animalelor de Fermă
3 Oct. - Ziua Mondială a Mersului pe Jos
4 Oct. - Ziua Mondială a Animalelor
8 Oct. - Ziua Mondială pentru Reducerea Dezastrelor Naturale
16 Oct. - Ziua Mondială a Alimentației

17 Oct. - Ziua Mondială pentru Eradicarea Sărăciei
24-30 Oct. - Săptămâna dezarmării
31 Oct. - Ziua Internațională a Mării Negre
1 Nov. - Ziua Internațională a Veganilor
6 Nov. - Ziua Internațională pentru Prevenirea Exploatării Mediului pe timp
de Război și Conflicte Armate
8 Nov. - Ziua Internațională a Zonelor Urbane
20 Nov. - Ziua Universală a Drepturilor Copilului
5 Dec. - Ziua Internațională a Voluntarilor
10 Dec. - Ziua Mondială a Drepturilor Omului
11 Dec. - Ziua Internațională a Munților
14 Dec. - Ziua Internațională de Protest Împotriva Reactoarelor Nucleare

Bibliografie:

Paul Hac, *Educație Ecologică- Ghidul Educatorului de Mediu*, Arad 2010(Administrația parcului natural Lunca Mureșului

Erika Stanciu, Florentina Florescu, *Ariile Protejate din România*, Editura Green Step, Brașov, 2009

Jeanna Wersebe , *“Pământul e comoara noastră: Manual de educație ecologică*, 2003 – 2005. <http://www.ecoweb.anpm.ro/page/3-Ce-inseamna-Educatie-Ecologica->

Educație ecologică - Raport de cercetare, Realizat pentru Societatea Carpatină Ardeleană Satu Mare, aprilie 2010, http://eke.ro/document/Raport%20de%20cercetare_EDUCATIE%20ECOLOGICA.pdf